

WOLF DIKKEN ADVISEURS
RICHARD WOLF, *Eigenaar/directeur*

WIJ KUNNEN 5 TOT 10 PROCENT EFFICIËNTER ONTWIKKELEN

Met trots vertelt eigenaar en directeur **Richard Wolf** van ingenieursbureau **Wolf Dikken Adviseurs** dat hij meer verkoopbare meters in een gebouw kan realiseren binnen eenzelfde gebouw. Daarmee wordt de haalbaarheid van een project aanzienlijk vergroot. Zijn bureau werkt door heel het land aan zo'n 250 opdrachten per jaar, waar zij adviseren over technische regelgeving, bouwetten en installatietechniek. Nu is hij bijvoorbeeld bezig met een nieuwbouwwijk in Rotterdam en met een Rijksmonument in Den Haag. Zijn opdrachtgevers zijn divers, maar zijn visie blijft hetzelfde 'We denken in slimme oplossingen door alle expertise bij elkaar te brengen en kunnen daarmee 5 tot 10 procent efficiënter ontwikkelen.'

MEER VERKOOPBARE METERS EN BETERE OPBRENGSTEN

Volgens Richard lukt hem dat, omdat hij net even anders kijkt naar bijvoorbeeld vluchtwegen en technische installaties. 'Dat kost allemaal ruimte, maar wij zijn in staat meerdere expertises in te zetten op een bouwplan. Daardoor weten we hoe we bijvoorbeeld de technische installaties optimaal in een gebouw kunnen krijgen zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit. We kijken dus net even wat slimmer naar plattegronden van een gebouw en zo kunnen we maximaal gebruik maken van de vierkante meters. We zorgen ervoor dat we algemene ruimtes kunnen omzetten in verkoopbare meters, waardoor de opbrengsten beter worden.'

Juist daarom hebben we een streepje voor bij onze opdrachtgevers en ontwikkelpartners, want die zien dat ook.'

Eén van die opdrachtgevers is een bank in Den Haag. Samen met de opdrachtgever, Kraaijvanger architects en Drees & Sommer realiseren we een nieuw kantoor in de bestaande jas. Wolf: 'Het is een Rijksmonument, maar we maken een hypermodern kantoor. Aan de buitenkant zie je nauwelijks iets, maar binnen is er echt geprobeerd om de medewerker van een optimale werkplek te voorzien met modern interieur waarbij duurzame materialen zijn gekozen, klimaatplafonds en hybride techniek. Dat is echt één van mijn parels.'

ROTTERDAM EN DE TORENS

Een andere parel voor Wolf is de Baantoren in Rotterdam. 'Een toren van 150 meter met ruim 400 appartementen, een consulaat en commerciële ruimtes. Dat hebben we allemaal kunnen realiseren door weer slim te kijken naar de vierkante meters. Deze toren staat trouwens in een heel leuk rijtje, want eraan staan de Cooltoren (ook 150 meter hoog) en Downtown (70 meter hoog). Bij al deze projecten hebben wij een integrale adviesrol gehad.'

Wolf doet veel projecten in Rotterdam, waar hij zelf ook één van zijn twee kantoren heeft gevestigd. Zo is hij in opdracht van Vorm betrokken bij de ontwikkeling van 1000 nieuwe woningen aan de Maas. 'De woningen komen bij het oude Unilever terrein en wij doen daarvoor de bouwfysica en installatietechniek; Hoe zit het bijvoorbeeld met het geluid van de omgeving? Voldoet het plan aan de BENG-normen? Zijn de materialen circulair? Hoe kunnen we proberen om al die woonblokken zoveel mogelijk gebruiksoppervlakte te geven? Het is eigenlijk continu onderzoeken wat er mag, wat er kan en hoe we het technisch kunnen realiseren. Uiteraard doen we dat niet alleen, maar in een goede samenwerking met de opdrachtgever, de architecten en de andere ontwikkelpartners.'

HERMAN HELL ALS INSPIRATIEBRON

Het Rotterdamse zit voor Wolf niet alleen in de vele projecten die hij daar heeft. Hij haalt ook inspiratie uit andere ondernemers uit deze stad zoals Herman Hell. 'De visie van Herman is dat iedereen goed kan koken en dat er overal lekker gegeten kan worden. Maar hoe verleid je mensen nou om bij jou te komen eten? Dit geldt natuurlijk ook voor ingenieursbureaus zoals het mijne. Iedereen kan lengte maal breedte maal hoogte uitrekenen, maar hoe zorg je ervoor dat een klant bij jou de oplossingen komt halen? Hoe verleid je de klant

om zich bij jou thuis te voelen? Ik denk dat wij van oudsher in ons vak gewend zijn om in een ivoren toren te zitten, terwijl we juist veel meer op de stoel van de opdrachtgever moeten zitten om voor hun het maximale resultaat te behalen. Dat is ook de reden dat ik ooit voor mezelf ben begonnen'

Wolf geeft een voorbeeld: 'Wij doen bijvoorbeeld S'maak in Schiedam en daar is samen met de opdrachtgever het plan herontwikkeld.' Inmiddels worden daar 90 appartementen gebouwd en wordt er een woningcorporatie in gevestigd. 'Het was complex, maar we gaan dan toch altijd samen opzoek naar andere oplossingen om het plan beter uitvoerbaar te maken en meer vierkante meters te genereren. Met de juiste oplossingen zijn we hier uiteindelijk tot het best haalbare resultaat gekomen. Je moet daarvoor echt luisteren naar de klant en de doelstellingen van de klant respecteren. In de horeca is dat net zo, omdat je moet proberen om consumenten te verleiden in jouw restaurant te gaan eten en dat ze er ook weer terugkomen. De visie van Herman hoe dat te doen is voor mij een eye-opener. Die visie neem ik mee voor ons bureau.'

Het optimaliseren en adviseren van de bouwplannen doet Richard natuurlijk niet alleen, maar met 35 collega's. Hoewel hij de regie uit handen geven wel een 'dingetje' vindt. 'Ik heb niet vooraan gestaan bij de les 'loslaten' en ik wil gewoon alles weten. Ik ben een controlefreak.' Hoewel, hij de afgelopen jaren wel een paar collega's aan het managementteam heeft toegevoegd zoals Sander Mijsen, Perry Moerman, Leslie van den Heuvel en Ronald Rijsterborg. 'Die gasten hebben ontzettend veel passie. Ik laat hen in charge voor de dagdagelijkse werkzaamheden, ik merk dat iedereen daar beter van gaat functioneren, waaronder ikzelf.'

Hij voegt daar nog eerlijk aan toe: 'Er zijn ook projecten of opdrachtgevers waar ik zelf

'WE ZORGEN ERVOOR DAT WE ALGEMENE RUIMTES KUNNEN OMZETTEN IN VERKOOPBARE METERS, WAARDOOR DE OPBRENGSTEN BETER WORDEN'

RICHARD WOLF

Directeur / sr adviseur Wolf
Dikken adviseurs

VOORAL BEZIG MET:

Acquisitie en complexe projecten
WIL BEREIKEN:
OVER TIEN JAAR:
Verdere verbetering en groei van ons bureau
HET KANTOORMOMENT VAN DE DAG:

De einde week borrel

LEUKSTE COLLEGA:

Als je meer dan 33 leuke collega's hebt, is er echt niet één de leukste. Ik mag ze allemaal even graag

BUITEN DE DEUR NAAR:

Afspraken met partners om mooie nieuwe projecten te ontwikkelen

EEN DEAL MET/OVER:

Een mooie samenwerking
DE STAND VAN HET LAND:
We staan er beter voor dan we denken, maar de politieke chaos vertroebelt het beeld
DE BELANGRIJKSTE ECONOMISCHE ONTWIKKELING:

Het wegnemen van de trigger om te blijven bouwen.

Dat is een hele dure en slechte ontwikkeling
DE BELANGRIJKSTE

GEOPOLITIEKE ONTWIKKELING:

De verscherping van de verhoudingen tussen mensen onderling

UITKIJKEN NAAR:

Mooie nieuwe projecten en samenwerking
ZORGEN VOOR/OVER:
Individualisering en het daarbij horende onbegrip voor elkaar
NIET VERGETEN:
Mezelf

ONMISBAAR:

Niemand is onmisbaar als je het goed organiseert

BELANGRIJKSTE PERSOON/ PERSONEN:
Al mijn passievolle collega's

die iedere dag weer met heel veel motivatie en plezier onze opdrachtgevers proberen blij te maken

WEGGEVEN:

Hulp aan anderen
AANVAARDEN:
Hulp van anderen
VERANDEREN:
Minder slaaf van m'n agenda
DURVEN:
Loslaten

GOEDE VOORNEMENS:

Heb ik niet

NOOIT MEER DOEN:
Verwachtingen hebben
VRIJE TIJD:
Meer sporten, minder tijd

verdoen met triviale zaken

ZAKELIJKE TERUGBLIK 2024
WELK CIJFER GEEF JE 2024:
8

DE BELANGRIJKSTE LES WAS:
Niet vertrouwen op andermans
waarnemingen

MOOIESTE MOMENT:
De blik van mijn collega bij het
winnen van een pitch

BESTE ZET:
Meer ruimte geven aan talenten

MOOIESTE DEAL:
De Kaai Rotterdam. Prachtig
project tegenover ons kantoor
Rotterdam en een fijn team om
mee te werken

BESTE ZAKELIJKE
BIJEENKOMST:
Projectteamvergadering in
Aspen (USA)

OPVALLENDSTE NIEUWS:
De samenstelling van het nieuwe
kabinet

GROOTSTE IRRITATIE:
Afspraken maken en ze dan
niet nakomen

LEUKSTE SPONTANE
ONTMOETING:

Er zijn van die momenten dat je
mensen tegenkomt waarmee je
een klik hebt

AAN WIE GEËRGED:
We moeten ophouden om je aan
iemand te ergeren

BESTE SPEECH:
Van Herman Hell van Hell's
kitchen over de toekomst van de
horeca. Daar zat heel veel in dat
ik zakelijk ga gebruiken

HET MEEST GELEERD VAN:
Jan Ultee, rekenen in de
hoogste versnelling

PERSOONLIJKE TERUGBLIK 2024
WELK CIJFER GEEF JE 2024:
8

TOPSERIE:
My guilty pleasure B&B vol
liefde

SPORTIEVE HOOGTEPUNT:
Het uitspelen van de
RAMdAMcup 2024 onder
bijzondere omstandigheden

BESTE BOEK:
De vrouwenslagerij van Ilja Gort.
Misschien geen literatuur met
een grote L, maar met heel veel
plezier gelezen

BESTE AANKOOP:
Een e-reader om die vervolgens
niet te gebruiken

VAKANTIE:
Zuid-Spanje

WELKE FILM MAAKTE INDRUK:
Hicksaw Ridge

LEUKSTE DINER:
We maken van ieder diner wel
een feestje. Je moet alles vieren
en met een goed glas wijn

BESTE SONG:
The piano man, van Billy Joel

INSPIREREND:
Mensen met passie voor wat ze
doen

KIPPENVEL:
De oranjemars bij het EK

HARTVERWARMEND:
Een complimentje op het
moment dat je het niet verwacht

SPORTMAATJE:
Ruurd Halverhout

ZORGWEKKEND:
Individualisering en het daarbij
horende afnemende begrip voor
elkaar

GELUK:
Zit in kleine dingen

HELD VAN 2024:
Mijn zoon Hugo
omdat hij ondanks
allerlei tegenslagen overeind
blijft

AFZIEN:
Iedere woensdag in de
sportschool

GROOTSTE ONDEUGD:
Dat het zelden stopt na 1 wijntje

MEEST GELACHEN:
Om iemand die over een hekje
wil springen en dat net niet redt

GROOTSTE VERLIES:
Ik kan niet zo goed tegen
verliezen

GROOTSTE IRRITATIE:
Het niet nakomen van afspraken

ALLERGEZONDSTE:

Veel blijven lachen

ZAKELIJKE VOORUITBLIK VOOR
2025

WAT IS JE PLAN VOOR 2025:
Het verder ontwikkelen van ons
bureau

WAT GA JE ANDERS DOEN DAN
IN 2024:

Niet zozeer anders, maar we
gaan wel ons 'eigen gezicht'
verder ontwikkelen

WAAR ZIE JE HET MEEST
TEGENOP:

Ik zie nergens tegenop

WAT IS JE GROOTSTE
UITDAGING:
De personele uitbreiding van
ons bureau met leuke slimme
mensen met passie voor ons vak

PERSOONLIJKE VOORUITBLIK
VOOR 2025

WAT GA JE ANDERS DOEN IN
2025:
Meer tijd voor leuke dingen
maken

WAAR VERHEUG JE JE OP:
Het ontmoeten van leuke nieuwe
mensen

WAAR ZIE JE HET MEEST
TEGENOP:

Nergens

WAAR GA JE MEER TIJD AAN
BESTEDEN:
Aan familie en vrienden

niet aanschuif, omdat ik weet dat dat een totale mismatch is. Dan zorg ik dat één van mijn senior collega's de opdracht doet, die daar veel meer mee heeft en dan loopt het vaak wel soepel. Dat heb ik echt moeten leren.'

GOEDE SAMENWERKING EN NAAR DE BAR

Wolf is sowieso heel bewust bezig met samenwerken. 'In een tijd van individualisering is het juist belangrijk om oog te hebben voor elkaar. Maak elkaar nu beter in plaats van alles voor jezelf te houden.' Hij benadrukt dat dit nu nog extra belangrijk is, omdat er langzaam weer allerlei bouwprojecten worden opgestart

die de afgelopen jaren door het stikstofbeleid en regulering van de huur stil kwamen te liggen. 'Er wordt een soort inhaalslag gemaakt. Er komt weer meer nieuwbouw bij en ook beleggers zien dat niets doen geen oplossing is. Alleen de plannings voor de bouwprojecten die stil lagen, veranderen nauwelijks. Daarom neemt je voorbereidingstijd af en dat vraagt juist om een goede samenwerking en communicatie.'

Wolf gaat nog even door: 'Ik merk dat goed samenwerken in complexe projecten er juist voor zorgt dat het succesvol wordt. Op het moment dat er een partij niet meedoet en de belangen van een ander niet ziet, wordt het resultaat ook minder. Niet

in alle ontwikkelteams is de motivatie of het vizier gericht op samenwerken. En je weet nooit waardoor dat komt hè. Het blijft mensenwerk. Toch is mijn doel om te proberen die samenwerking goed tot stand te brengen, terwijl dat mijn rol eigenlijk niet is. Ik ben geen opdrachtgever, maar ik wil wel staan voor een zo goed mogelijk samenwerkingsklimaat. Ik vraag regelmatig of ik iemand ergens mee kan helpen. Dat bevordert de samenwerking. Ik zou eigenlijk ook wat vaker met zakelijke relaties naar een kroeg moeten gaan om zo eens andere gesprekken te voeren dan puur alleen over ons werk. Dat is echt iets in ons vak waar we met elkaar veel meer tijd aan zouden moeten besteden.'

**'IEDEREEN KAN LENGTE
MAAL BREEDTE MAAL
HOOGTE UITREKENEN,
MAAR HOE VERLEID JE DE
KLANT OM ZICH BIJ JOU
THUIS TE VOELEN?'**